

Uključivanje MSP-a u normizaciju

Kako poslovne udruge i organizacije za normizaciju mogu pomoći da se podigne svijest o normama u malim i srednjim poduzećima (MSP-u), da im se daju sve relevantne informacije i da se promiče njihovo sudjelovanje u normizaciji

Norme čine život lakšim i sigurnijim za tvrtke i za potrošače. One su korisne za poboljšavanje obavljanja aktivnosti, zaštitu zdravlja i osiguravanje sigurnosti potrošača i radnika, zaštitu okoliša i omogućavanje tvrtkama da zadovolje primjenljive zakone i propise.

Norme olakšavaju uvođenje novih tehnologija i inovacija te osiguravaju da proizvodi, dijelovi i usluge koje isporučuju različite tvrtke budu međusobno spojivi.

Štoviše, norme pomažu otvaranju tržišta omogućujući korisnicima da usporede ponude različitih dobavljača te je zbog toga manjim i mlađim poduzećima lakše natjecati se s većim i starijim poduzećima.

Na europskoj se razini zajedničke norme izrađuju za sve vrste proizvoda i usluga u širokome rasponu kao što su kemikalije, graditeljstvo, energetika, prehrana, zdravlje i sigurnost, kućanski aparati, informacijska tehnologija, strojevi, telekomunikacije i promet – navodimo samo nekoliko primjera.

Mala i srednja poduzeća (MSP) definirana su kao poduzeća s manje od 250 zaposlenika. Ona čine 98 % svih poduzeća u Europi i zapošljavaju više od 90 milijuna ljudi u EU-u. Unatoč tomu, mala je vjerojatnost da će mala i srednja poduzeća aktivno sudjelovati u razvoju normi nego veće tvrtke.

Kako bi se osiguralo da norme zadovolje potrebe manjih tvrtki, potrebno je da mala i srednja poduzeća dobivaju informacije o normizacijskim aktivnostima te da njihovi interesi budu na odgovarajući način zastupljeni tijekom razvoja, izrade i posuvremenjivanja normi. I organizacije za normizaciju i poslovne udruge – osobito one koje predstavljaju mala i srednja poduzeća – imaju u tome važnu ulogu.

Ova publikacija navodi niz preporuka o načinu na koji poslovne udruge¹ i organizacije za normizaciju mogu surađivati na nacionalnoj i europskoj razini u cilju da mala i srednja poduzeća bolje shvate proces normizacije i da im on bude dostupniji.

Ove preporuke temelje se na primjerima dobre prakse koji su uočeni u nekoliko različitih zemalja diljem Europe.

¹ U ovome se kontekstu nazivom *poslovne udruge* označuju sve organizacije zasnovane na članstvu koje služe privatnim tvrtkama i predstavljaju ih, uključujući (između ostaloga) mala i srednja poduzeća (MSP).

Projekt financijski podupiru:

DG Enterprise and Industry

Učiniti normizaciju dostupnom malim i srednjim poduzećima (MSP): 10 koraka koje mogu učiniti poslovne udruge i organizacije za normizaciju

1 Uspostaviti dobre kontakte i komunikaciju između organizacija za normizaciju i poslovnih udruga koje predstavljaju MSP.

Stalna razmjena informacija nužna je kako bi se osiguralo da poslovne udruge budu obaviještene o normama i normizacijskim aktivnostima koje bi mogle biti važne za njihove članove. U isto vrijeme važno je da organizacije za normizaciju budu informirane o potrebama i problemima tvrtki koje posluju u određenome području.

Poslovne udruge na nacionalnoj razini trebaju imati za cilj redoviti kontakt s osobom (osobama) u nacionalnoj organizaciji za normizaciju odgovornom za određeno područje (područja) u kojemu njihovi članovi posluju. Isto tako, poslovne udruge na europskoj razini moraju biti u kontaktu s pravom osobom (osobama) u europskim organizacijama za normizaciju (CEN, CENELEC i/ili ETSI).

2 Otvoriti forume za redoviti dijalog između organizacija za normizaciju i poslovnih udruga koje predstavljaju MSP.

Brojne nacionalne organizacije za normizaciju već imaju određene odbore ili radne skupine koje se bave razmatranjem potreba i interesa malih i srednjih poduzeća i osiguravaju da se oni uzmu u obzir u okviru postojećih i/ili budućih normizacijskih aktivnosti.

Takvi su forumi korisni za održavanje stalnog dijaloga s poslovnim udrugama koje predstavljaju MSP, razmjenu informacija o nedavnim i predstojećim zbivanjima u različitim sektorima te rješavanje horizontalnih pitanja koja su važna za više od jednog sektora. Oni su najučinkovitiji kada se sastaju redovito.

3 Koordinirati prikupljanje i razmjenu informacija o normama i normizacijskim aktivnostima.

Unutar svake poslovne udruge potrebno je pažljivo pratiti razvoj događaja u vezi s normama koji bi mogao biti zanimljiv za članove i koordinirati sudjelovanje udruge i njezinih članova u normizaciji.

Mnoge poslovne udruge imaju posebne odbore odgovorne za obavljanje tih funkcija koji osiguravaju da se članovima dostavljaju relevantne informacije. To je osobito korisno za mala i srednja poduzeća, koja u većini slučajeva nemaju mogućnost praćenja svih zbivanja povezanih s normama koja bi mogla utjecati na njihove poslovne aktivnosti.

4 Uvjeriti se da su potrebe i želje MSP-a uzete u obzir.

Normizacijske aktivnosti obično su otvorene svim zainteresiranim stranama koje u njima žele sudjelovati. Međutim, mnoge male tvrtke nemaju kapacitet i/ili sredstva za aktivno (pa čak ni pasivno) pridonosenje normizaciji. Poslovne udruge stoga imaju ključnu ulogu u osiguravanju da interesi njihovih članova budu predstavljeni tijekom razvoja, izrade i posuvremenjivanja primjenljivih normi i na nacionalnoj i na europskoj i međunarodnoj razini.

5 Učiniti važne informacije dostupnim na jeziku (jezicima) svake zemlje.

Nacionalne organizacije za normizaciju zbog troškova ne mogu uvijek osigurati da sve norme budu dostupne na službenome nacionalnom jeziku (jezicima). Poslovne udruge mogu pomoći tako što će svojim članovima pružiti informacije o normama i normizacijskim aktivnostima i odrediti norme kojima treba dati prednost pri prevođenju.

6 Organizirati izobrazbu za mala i srednja poduzeća.

Organizacije za normizaciju organiziraju različite vrste izobrazbe kao što su seminari i radionice, često u suradnji s poslovnim udrugama na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Takvi seminari i radionice daju mogućnost menadžerima i profesionalcima koji rade za MSP da steknu korisna znanja o normama i normizaciji. Njihovo težište može biti na specifičnim temama koje su posebno zanimljive za MSP ili za poduzeća koja posluju u određenome sektoru.

7 Izraditi praktične vodiče za tvrtke o tome kako da se koriste normama i kako da ih primjenjuju.

Mnoge poslovne udruge i industrijske organizacije izrađuju i objavljuju vodiče kojima svoje članove informiraju o relevantnim normama, o prednostima korištenja njima i o tome kako ih primijeniti. Takvi su vodiči osobito korisni za MSP, posebno kada su prilagođeni potrebama tvrtki koje posluju u određenome području. Oni također pridonose podizanju svijesti o normama i normizaciji općenito te njihovu razumijevanju.

8 Razviti internetske alate koji čine informacije o normama dostupne MSP-u.

Organizacije za normizaciju koriste se internetom kako bi tvrtkama olakšale pronalaženje informacija o normama koje se odnose na njihovo područje. Internetski alati također mogu omogućiti MSP-u da se obavijesti o predstojećim i tekućim normizacijskim aktivnostima i da sudjeluje u konzultacijama o nacrtima norma putem interneta. Uloga je poslovnih udruga osigurati da njihovi članovi saznaju koji alati postoje i kako ih mogu u potpunosti iskoristiti.

9 Pružiti savjete i osigurati stručnost koji odgovaraju specifičnim potrebama MSP-a.

Poslovne udruge pružaju svojim članovima relevantne informacije i upute za sve vrste pitanja koja se odnose na norme i normizaciju. One su kompetentne za bavljenje specifičnim upitima i povezivanje pojedinih tvrtka s organizacijama za normizaciju. Manje tvrtke osobito očekuju od poslovnih udruga da im pruže točne odgovore i odgovarajuće savjete.

10 Nuditi pakete normi koje su važne za MSP u pojedinim područjima.

Organizacije za normizaciju mogu surađivati s poslovnim udrugama u pružanju usluga kao što su kombinacije i paketi normi i pretplate na norme koji su prilagođeni potrebama MSP-a, a koji im omogućuju da lakše (i jeftinije) kupe norme koje im trebaju. Formati pogodni za korisnika, kao što su džepni vodiči, također mogu učiniti norme pristupačnijima.

Europske norme: otvaranje jedinstvenoga tržišta za poslovanje

Norme imaju posebno važnu ulogu u okviru jedinstvenoga europskog tržišta (ili Europskoga gospodarskog prostora), koje obuhvaća sve države članice Europske unije i neke susjedne zemlje. Da bi jedinstveno tržište učinkovito funkcioniralo, norme moraju biti usklađene kako bi se proizvodi i usluge mogli prodavati i kupovati i izvan nacionalnih granica.

Europske norme označavaju se šifrom 'EN'. Priznate su u 32 europske zemlje², u kojima postoji obveza da se povuče svaka nacionalna norma koja nije u skladu s EN-om. To znači da bi bilo koji dio, proizvod ili usluga, koji su u skladu s relevantnim europskim normama, trebao biti prihvaćen u tim svim zemljama.

Tri europske organizacije za normizaciju priznate su kao organizacije koje imaju sposobnost i stručnost potrebnu za razvoj europskih normi (EN). To su: CEN (Europski odbor za normizaciju), CENELEC (Europski odbor za elektrotehničku normizaciju) i ETSI (Europski institut za telekomunikacijske norme).

Europske norme (EN) izrađuju se u procesu suradnje tehničkih stručnjaka koje imenuju poduzeća i industrija, istraživački instituti, potrošačke i ekološke organizacije i druge zainteresirane strane. U organizacijama CEN i CENELEC norme se donose glasovanjem koje uključuje nacionalne organizacije za normizaciju.

² U taj su broj uključene sve države članice EU-a i EFTA-e te Hrvatska i Turska.

Ova publikacija izrađena je kao dio projekta
Alati za normizaciju za MSP (SMEST)
Za više informacija o tom projektu vidi: www.smest.eu

Europski partneri projekta SMEST

CEN – Europski odbor za normizaciju
CENELEC – Europski odbor za elektrotehničku
normizaciju
www.cencenelec.eu

Europska komisija – Opća uprava za
poduzetništvo i industriju
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/index_en.htm

Europski portal za mala poduzeća
http://ec.europa.eu/small-business/index_en.htm

EFTA – Europsko udruženje za slobodnu
trgovinu
www.efta.int

NORMAPME – Europski ured za obrtništvo te
mala i srednja poduzeća u normizaciji
www.normapme.eu